

Јана
ЈУРЕШ

историџар
ОШ „Стејпа Стејановић“
Горња Горевница

УДК: 929.52АЗАЊАЦ

ФАМИЛИЈА АЗАЊАЦ

АПСТРАКТ: Овај рад представља запис о досељеничким коренима фамилије Азањац и њеном настајању током XIX и почетком XX века. Уједно, ово је веродостојно сведочанство засновано на изворним писаним документима о настајанку, њроменама и усмљивању њиховој презимена, као и о времену у коме су живели њеови зачетници. У њему се расветљава почетно прањање родословног стабла (оснивач фамилије, њеово њро, друго и треће колена), на које ће свака њородица лако моћи да додаје своје нове нарашћајне прање.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: Азанац (Азањац), село Азана, село Васиљевићи, Јавор, манастир Ковиље, Ђурђици, Стајари Влак

До 1912. године моравички крај се налазио на граници према Османској Царевини. У њему се становништво „брзо намножавало, не само природним прираштајем, већ и досељавањем, нарочито почетком XIX века“.¹ Читава данашња села воде порекло од две или три фамилије досељене у то време. Досељеници су се међусобно орођавали женидбом или удајом, претежно са фамилијама из истог села, а исто тако су стваране и кумовске везе. Највише је запажено кретање племена из Црне Горе, Херцеговине и Црногорског приморја. Они најпре долазе у Сјеничко поље, али узнемиравани од стране сјеничких Турака убрзо прелазе Јавор, Голију и Мучањ и насељавају старовлашка села. Обично је долазила по

једна породица. „Данас се тачно зна одакле је дошла која фамилија и населила се у овом крају.“²

Према предању, „Чкоњевићи у Штиткову, Стаменићи-Басаре у Тисовици, Вудовићи у Равној Гори и Азањци у Васиљевићима директни су потомци четири рођена брата досељена из Црне Горе“.³

Забележено је још једно предање о четири брата „који су из Црне Горе дошли најпре у Сјеницу, а из Сјенице у Јагњило (Јасеница), затим у Азању. Доцније се неки врате и настане у Приликама (Моравички, Ужички) где их има (Азањци)“.⁴ Будући да је становништво прилич-

¹ Др Стеван Игњић, „Моравички крај до Првог светског рата“, у *Ивањица, хроника моравичког краја*, уредник: Кузман Николић (Београд: Републички одбор Савеза удружења борца народноослободилачког рата Србије, 1972), 5-64.

² Љубомир М. Марковић, *Моравички крај : фото-монографија* (Ивањица: Удружење просветних радника Општинске скупштине Ивањица, 1965), 38.

³ Др Стеван Игњић, *н. г.*, 43.

⁴ Др Боривоје М. Дробњаковић, „Смедеревско подунавље и Јасеница“, у: *Насеља и њорекло стајановићкива*, уредник:

ког краја подробно проучавано и да нема сазнања да је фамилија Азањац икада била део те заједнице, ово предање нема поуздан ослонац.

Сва предања о досељеничким коренима и настанку фамилије Азањац (изворно Азанац) говоре о досељавању из Црне Горе. У сећањима најпоузданијих познавалаца породичне старине остало је запамћено да су дошли из Црне Горе (из Бихорског села Азане), што потврђује и „њихов заједнички надимак Азанци, који касније прелази у функцију презимена“.⁵ Не зна се тачно када је н у презимену прешло у њ, али на најстаријим надгробницима у селу Васиљевићи уклесано је Азанац, како је уписивано и у свим црквеним протоколима све до 1945. године. Крсна слава фамилије је Ђурђиц.

Село Васиљевићи на Јавору – постојбина фамилије Азањац

Јавор је пространа и делимично пошумљена планина која се протеже правцем северозапад-југоисток у дужини од 16 километара на подручју три општине: Нова Варош, Сјеница и Ивањица. На планини Јавор и њеној непосредној околини одиграли су се многи политички, војни и историјски догађаји у прошлим вековима.

Село Васиљевићи, у којем је настала фамилија Азањац, први пут се помиње у часопису Вука Караџића „Даница“ из 1828. године.⁶ Налази се на североисточним падинама планине Јавор и заједно са

Смиљевцем (Ковиље) и Равном Гором најудаљеније је село ивањичке општине и последње село моравичког слива. На северу преовлађују шуме, док се према југу простиру пашњаци. Село припада старовлашком типу, са кућама које су далеко једна од друге. Јужним делом, уз границу са Ерчегама, тече Градински поток. Становништво Васиљевића живи у засеоцима који су названи по фамилијама – Азањци, Бојовићи, Ђелошевићи, Крунићи, Кујунџићи, Зекавице, Мартиновићи.

Веродостојност сваког податка у родослову ове фамилије заснована је на изворним писаним документима.⁷ Осим тога, коришћени су натписи са надгробних плоча на гробљу у Васиљевићима, као и усмена казивања најпућенијих у породичне старине. Све ове изворе требало би подразумевати као поуздан ослонац за сваку исказану чињеницу, тврдњу и(ли) закључак.

Настанак презимена

У старинском селу и засеоку, у коме су се сви житељи познавали, лично име или надимак били су довољни да укажу на основне особености сваког суседа, па за њих строго одређено презиме није ни било од неке практичне важности. Касније, развојем популације, све више се ствара потреба за утврђивањем личног обележја поред имена, те људи почињу потпуније да се представљају тако што су поред својих имена додавали презиме, настало као присвојни придев од очевог имена. Отуд термин патроним.

Јован Цвијић (Београд: СКА, 1925), 134.

⁵ Изјава Љубомира М. Азањаца (1921-2004) из Чачка, дата аутору текста 25. марта 1999. године.

⁶ Вук Стефановић Караџић, *Даница* (Београд: Просвета, 1987), 184.

⁷ Називи наведених извора: Архив Србије (АС), Тефтер пореза и арача Нахије Старовлашке, 1833, № 636, стр. 22, село Васиљевићи; Тефтер чибук Нахије старовлашке, 1834 (АС-МФ-ЗТ-№ 369); Историјски архив Ужице, Фонд цркве у Ковиљу, 1871-1945; Попис имовине и лица 1863. године.

Убрзо, ни то није било довољно, будући да је настала потреба да се људи још потпуније идентификују, а тиме и њихова домаћинства. Овакви проблеми и недоумице нису мучили само грађанство, пошто је то била велика сметња и у обављању државничких послова. Било је чак случајева да је „по слободном опредељењу кућних старешина, исти укућанин крштен под једним презименом, венчан под другим, а умро под трећим. Млада српска држава није више хтела да трпи да се под кровом истог дома, деда, отац и син различито презивају“.⁸

Због свега тога „кнез Александар Карађорђевић, 1851. године, шаље своје представнике у Аустрију, да се обуче како се воде баштинске књиге, да би се такве и код нас могле уредити и водити. По повратку из Беча они предлажу Попечитељству правосуђа да се свакој фамилији утврди једно презиме и да се оно не може мењати. Овај предлог Попечитељство правосуђа прихвата и подноси Совјету на разматрање“.⁹

Кнез уважава мишљење Попечитељства и „у сагласности са Совјетом решава да се од стране Правитељства нареди да се фамилијама презимена једанпут за стално утврде и да се таква на званична акта уписују, а да власти по овој наредби презимена по најстаријем у фамилији заведу“.¹⁰ Изменама нису подједнако захватана сва презимена, јер су нека већ била утврђена са ослобађањем од Турака, док су поједина мењана и по неколико пута од колена до колена, да би коначан облик добила тек почетком XX века.¹¹

⁸ Драгутин-Драган М. Радивојевић, *Моравичани у првом иошинуном попису после ослобођења од Турака* (Чачак: Литопар, 1993), 28.

⁹ Исто

¹⁰ Драгутин-Драган М. Радивојевић, *н. д.*, 28.

¹¹ У селу Васиљевићи постоје фамилије чија су презимена уписана још у првом попису из 1833. године и као таква трају до данашњих дана: Бојовић, Кујунџић, Крунић, Спасовић.

Корен презимена Азањац из имена села Азане

Село Азане је старо насеље у Црној Гори између Бијелог Поља и Берана, прострто на благим падинама Мирај брда. Постојало је, кажу, још пре Косовског боја и насељавали су га углавном Вукајловићи, Поповићи, Луковићи, Петровићи и Васојевићи. Једна грана Васојевића је из Шекулара дошла у Озриниће (Никшић), па у Азане (Бијело Поље). Старост села потврђује и гробље са остацима гробова из средњег века.

Азањци се доводе у непосредну везу са братством Дашића из Шекулара у Црној Гори. Народ тог краја памти да су „Дашићи, у односу на остала братства, највише иселавани, па их има по целој Црној Гори и Србији. Неки су задржали презиме Дашић, други се презивају Поповић, а они на Јавору код Ивањице, зову се Азанци“.¹²

Од разграничења Србије и Турске 1833, па до Првог балканског рата 1912. године планински гребен на Јавору је био гранична линија између Србије и Турске, односно између ослобођене Србије и Старе Србије која је и даље била под турском управом. На Јавору се од 1833. налазила Српска царинарница. Преко ње и неких караула прихватане су бројне избеглице, појединци и читаве породице које су се „склањале од турског терора и зулума из неослобођених крајева. Највише досељеника из Херцеговине, Црне Горе и Рашке области прошло је кроз ‘капију спаса’ на Јавору“.¹³

¹² Радоје Кастратовић, Шекулар и *Шекуларици у народној њрчи и ѡрадицији* (Цетиње: ИП „Обод“, 1966), 108-109.

¹³ Милић Ф. Петровић, „Српска царинарница на Јавору крајем XIX и почетком XX вијека“, у *Брезнички записи бр. 13-14* (Пљевља, 2000), 11.

Све васиљевићке фамилије су досељеничке. Њихови оснивачи већином су „пристигли на старовлашка брда у самом почетку века или доцније. Доласком у другу средину, углавном су мењали своја презимена. Неки су поред презимена мењали и своје лично име, такође из страха од освете. У многим случајевима отац је имао друго презиме али су синови после његове смрти или још за време његовог живота, издвајајући се у посебно домаћинство, формирали презиме по имену свога оца“.¹⁴

Ради прегледнијег увида у настанак и развој фамилије Азањац, проучавајући корен њиховог презимена, усвојен је закључак да постоји довољно доказа да је то презиме изведено из имена села из кога су досељени. Првобитно презиме Азањац, како је уклесано у надгробне плоче најстаријих предака, временом је прешло у Азањац.

Иначе, презимена са наставком -ац и -ак углавном указују на порекло, односно на претходна пребивалишта одакле је родоначелник дошао пре него што ће се настанити у то место.

Родоначелник фамилије Азањац

Родоначелник фамилије Азањац је Маринко. Засада се не зна поуздано где је рођен, нити где је живео пре пописа из 1833, као ни где су рођени његови најстарији синови Милош (1823) и Милић (1829). Остала деца су се рађала у селу Васиљевићи, после 1833. године. Оно што поуздано знамо јесте да је Маринко родоначелник фамилије и да је он њен најстарији нама познати предак. Рођен

је 1788. године¹⁵ и од околних породица прво је добио надимак Азањац, по имену села из кога се доселио, да би овај надимак касније прешао у функцију презимена.

Маринко се, са члановима своје породице, која се временом умножава, појављује у свим службеним пописима пореских обвезника из 1833, 1834. и 1863. године у селу Васиљевићи. Будући да су прва два писана пре доношења наредбе о утврђивању једног презимена свакој фамилији, Маринко се у првом попису из 1833. године појављује са презименом Јанковић (Јанковић)¹⁶, што наводи на претпоставку да је име његовог оца Јанко. Тефтер пореза и арача из тог пописа из 1833. године, као први значајнији писани траг, на 22. страни доноси попис свих житеља села Васиљевићи, као и представнике домаћинства.¹⁷ Те године у Васиљевићима су пописане 22 куће и то следећим редом: Ника Бојовић (50), Маринко Јанковић (45), Белош Јанковић (38), Филип Кујунџић (70), Гвозден Крунић (36), Милоје Крунић (50), Милоје Кујунџић (42), Перута Новаковић (29), Јанко Јанковић (37), Сретен Бојовић (40), Паун Бојовић (30), Теодор Јанковић (45), Милован Спасовић (79), Величко Станишић (43), Филип Спасовић (36), Иван Спасовић (32), Радоје Крунић (70), Митар¹⁸ (84), Радован Нишавић (49), Марко Ивановић (47), Вукосав Парезан (45) и Петар Крунић (27).¹⁹ Према подацима из пописа Маринко је тада имао 45, његов син Милош 10, а други

¹⁵ АС, МФ, ЗТ, Инв. Бр. 636.

¹⁶ Исто

¹⁷ Списак имена који се овде наводи заправо је списак домаћина (представника домаћинства), а у загради се налазе њихове године старости на дан пописа. У спискове су уписана и имена чланова домаћинства, али их овде не наводи-мо.

¹⁸ Нечитко презиме.

¹⁹ АС, МФ, ЗТ, Инв. бр. 636.

¹⁴ Драгутин-Драган М. Радивојевић, *н.д.*, 30.

син Милић четири године. Моравички крај није обухваћан пописима пре 1833. године, јер није био ослобођен од Турака истовремено када и остали део Србије – Београдски пашалук.

Матичне књиге вођене у манастиру Ковиље, чијој парохији припада село Васиљевићи, нису у потпуности сачуване. Архив у Ужицу поседује само део сачуване грађе која обухвата период од 1871. до 1945. године.²⁰

У Чибучком тефтеру Нахије старовлашке из 1834. године, који је први службени попис пореских обвезника, Маринко је уписан под презименом Васојевић²¹, што вероватно потврђује предање да је он потомак оне гране Васојевића која је из Шекулара дошла у Азане.

Први потпуни попис становништва Србије извршен је 1863. године²², дакле након уредбе о устаљивању презимена свакој фамилији. У том попису под редним бројем 117. стоји: Маринко Азанац, земљоделац (61), жена Вукана (60), син Милош (33), син Милић (29), син Милан (25), син Милутин (23), снаја Стана (30), снаја Синђа (27), снаја Џмиљана (22), унук Периша (15), Петар (10), унук Станиша (8), унук Борисав (2), унука Јека (12), унука Јованка (3).²³

²⁰ Историјски архив Ужице, Фонд Цркве у Ковиљу, 1871-1945.

²¹ Новак Живковић, „Чибучки тефтер Нахије старовлашке за 1834. годину”, *Зборник радова Народної Музеја*, год. XV (1985), 233.

²² Упоредјујући податке пописа из 1833. и 1863. уочавамо очигледне грешке о годинама старости житеља села Васиљевићи уписаним у та два пописа. Закључак је да су исправније године рођења у тефтерима из 1833, будући да су Маринкови синови Милош (1823) и Милић (1829) рођени пре пописа, те да су њихова имена и године старости унете у тај документ. По попису из 1863. Милош је млађи седам, а Милић пет година, па Милић не би ни могао бити уписан у претходном попису, јер се по тим подацима још није ни родио.

²³ Драгутин-Драган М. Радивојевић, *н. д.*, 296.

Родослов

МАРИНКО је оснивач фамилије Азањац. Рођен је 1788. године и помиње се у Тефтеру пореза и арача из 1833, а потом у Чибучком тефтеру из 1834, али са презименом Јанковић, а потом Васојевић. Неколико деценија по досељавању Маринко узима презиме Азанац, па се са тим презименом први пут појављује у попису из 1863. године. Оженио се Вуканом, рођеном 1803, и са њом изродио синове Милоша, Милића, Милана и Милутина. Попис из 1863. указује да је у селу Васиљевићи била само једна кућа Азанаца са петнаесторо чланова домаћинства.

„Непокретно имање: кућа, слаба, зграда, амбар, 15 рала ораће земље, 12 коса ливаде, 3 рала небишине, воденица на потоку. Процењено 105 дуката. — Месечни приходи од привреде и стоке 17 талира. — Спада у II класу по имању и у V по приходима.”²⁴

Прво колело

МИЛОШ је најстарији Маринков син, рођен 1823. године. Његово име се појављује у првом попису и представља значајан писани траг из 1833. године, где је уписан као Маринков десетогодишњи син. Не постоји писани траг о месту Милошевог рођења, тако да се не зна да ли је рођен у Васиљевићима или је као дете донесен из Азане. Оженио се Станом, рођеном 1833, са којом је добио синове Перишу и Петра и двоје женске деце – Јеку и Џмиљану (удату у Пешиће).²⁵ Кум на том венчању био је Милета Ђелошевић.

Милош је убијен „по ноћи код своје куће септембра 1890. године. Његове

²⁴ Драгутин-Драган М. Радивојевић, *н. д.*, 296.

²⁵ Историјски архив Ужице, Фонд Цркве у Ковиљу, 1871-1945.

убице, три Турчина из Кладнице: Азир Чолак, Дервиш Прамовић и Решид Прамовић угасили су много српских живота. Зликовце је одмах стигла освета, те су убијени 18. септембра 1890. од стране Милошевог сина Петра Азањца из Васиљевића и његових шурака Павла и Вељка Ђинђића из Ерчега²⁶.

МИЛИЋ је Маринков син рођен 1829. године. Помиње се, као и старији брат Милош, у Тефтеру пореза и арача из 1833. као Маринков четворогодишњи син. Оженио се Синђом (1836), са којом је имао синове Станишу и Борисава.

МИЛАН је Маринков син рођен 1838. године у Васиљевићима. Склопио је брак са Цмиљаном, рођеном 1842. године. Будући да нису имали мушког потомства, губи им се даљи траг.

МИЛУТИН је најмлађи Маринков син рођен 1840. у Васиљевићима. Његова супруга Стаменка, рођена је 1853, а упокојила се 1903. године.²⁷ За собом су оставили синове Љуба, Николу и Нику и кћерку Ружицу (удату у Ђурчиће). Милутин је био виђенији домаћин, па су га често позивали да кумује на венчањима и крштењима у свом, али и у суседним селима.²⁸ Имао је значајну улогу у редовима устаника у Босни и Херцеговини 1875. године²⁹ и у одбрани старовлашке границе у времену које је претходило Јаворском рату.³⁰ Умро је у Васиљевићима око 1910. године.

²⁶ Милић Ф. Петровић, *н. д.*, 11.

²⁷ Пљоснати крсташ од студеничког мермера у селу Васиљевићи, са уклесаним крстом, словима ИС ХР и текстом „Спомен почивше Стаменке супруге Милутина Азанца која поживље 50 го[дина] а умрла 26. фебруара 1903. го[дине]. Сп[омен] под[иже] њен муж Милутин и синови Љубо и Никола и Ника Азанци“.

²⁸ Историјски архив Ужице, Протоколи венчаних Цркве у Ковиљу, 1871-1921.

²⁹ Др Владимир Мацура, *Одјек устаника у Босни и Херцеговини 1875* (Ужице, 2000), 6-7.

³⁰ Новак Живковић, „Гранични сукоби у Старом Влаху 1875. године“, *Зборник радова Народної Музеја*, год. X (1980), 267.

Друго колено

ПЕРИША је Милошев син рођен 1848. године у Васиљевићима. Оженио се Неранцом са којом је добио сина Драга и троје женске деце – Илинку (удату у Кујунџиће), Перунику (удату у фамилију Лисичак) и Стамену. Умро је у Васиљевићима, где је и сахрањен.

ПЕТАР је Милошев син рођен 1853. године у Васиљевићима. Петар и његова супруга Станка, из фамилије Ђинђић, нису имали породе. Одликован је Сребрном колајном за храброст³¹ у рату са Турцима 1876. године. Погинуо је као српски војник у борби са Аустријанцима 1914. године. Име му је уклесано на спомен-чесми „Ратницима ослободилачких ратова 1912-1918.“ у Ковиљу. Сахрањен је у Васиљевићима.

СТАНИША је Милићев син рођен 1860. године у Васиљевићима. Оженио се Јулком³², рођеном 1862. Кум на венчању био им је Милосав Ђурчић из Смиљевца. За собом су оставили синове Вукомана, Драгољуба и Момчила и кћерке Мару, која је умрла млада, и Ангелину (удату у Ветровиће). Станиша је умро у Васиљевићима, где је и сахрањен.

БОРИСАВ је Милићев син рођен 1861. године у Васиљевићима. Оженио се Јерином и за собом су оставили синове Јована, Радослава и Милорада и кћерке Савету (удату у Мартиновиће) и Миљку (удату у Максимовиће). После Јеринине смрти оженио се Лепосавом и са њом добио сина Груицу. Борисав је умро у

³¹ Указ о Одликовању чува се у породичној архиви.

³² У фамилији је остало упамћено да се Станишина супруга звала Јулка. У Протоколима венчаних цркве у Ковиљу под редним бројем 12 на 40. страни, уписано је да се 3. новембра 1880. године Станиша Азанца оженио са Дулком, кћерком поч. Јевђена Ђурчића из Смиљевца.

Васиљевићима, где почива на сеоском гробљу.

ЉУБО је Милутинов син рођен 1866. године у Васиљевићима. Оженио се Милевом (1866-1970), кћерком Милете Ђелошевића. За собом су оставили сина Милана и кћерке Росу (удату у Круниће) и Савку (удату у Мартиновиће). Захваљујући храбрости и јунаштву у борбама са сјеничким Турцима³³, Љубо је ушао у легенду.³⁴ Храбри српски добровољац Љубо Азањац погинуо је у јесен 1914. у Ариљском пољу, где се нарочито истицао у одбијању напада Аустријанаца долином Моравице. Име му је уклесано на спомен-чесми „Ратницима ослободилачких ратова 1912-1918” у Ковиљу. Сахрањен је у Васиљевићима. Љубова удовица Милева, са сином Миланом и његовом бројном породицом, доселила се у Чачак 1937. године. На Чачанском гробљу су изградили породичну гробницу у коју су 1970. године пренети и Љубови посмртни остаци.

НИКОЛА је Милутинов син рођен 1870. године у Васиљевићима. Оженио се Крстином из фамилије Ђоковић. Страдао је као српски војник 1914, оставивши за собом синове Александра и Вукоја и кћерку Јелицу (удату у Стеваниће). Име му је уклесано на спомен-чесми „Ратницима ослободилачких ратова 1912-1918” у Ковиљу. Сахрањен је у Васиљевићима.

НИКА је најмлађи Милутинов син рођен 1880. године у Васиљевићима. Са првом женом Станом, из фамилије Пауновић, имао је синове Драгишу и Драгоја, а са другом женом Јованком-Јоком изродио је синове Рада и Душана и кћер-

ке Душанку (удату у Јованиће) и Десанку (удату у Калунковиће). Ника је био први школован човек у фамилији Азањац и службовао је, као управник поште, у Сјеници. Под неразјашњеним околностима извршио је самоубиство 1935. године. Сахрањен је у Сјеници.

Треће колено

ДРАГО је Перишин син рођен 1885. године у Васиљевићима. Склопио је брак са Недом, рођеном 1873. За собом су оставили синове Богдана, Бошка, Тадију и Воина и кћерку Таисију (удату у Тубиће). Драго је умро 1925. године у Васиљевићима, где почива на сеоском гробљу.

ВУКОМАН је Станишин син рођен 1885. године у Васиљевићима. Оженио се Миљком из фамилије Спасовић и за собом оставио сина Миодрага и кћерке Драгињу (удату у Глинтиће) и Мику (удату у Илиће). Вукоман је стрељан на обали Западне Мораве у Чачку 1945. године. Не зна се где му је гроб.

ДРАГОЉУБ је Станишин син рођен 1893. године у Васиљевићима. Оженио се Миленом из фамилије Лугић. За собом је оставио синове Радојка-Лала, Добривоја и Добросава-Бобана и кћерку Надицу (удату у Суботиће). Умро је 1975. године и сахрањен је на средњем Чачанском гробљу.

МОМЧИЛО је Станишин син рођен 1896. године у Васиљевићима. Оженио се Десанком из фамилије Ђелошевић, али је убрзо остао удовац. Сели се у Рокце код Ивањице, жени се удовицом Вукосавом и са њом добија шесторо деце – синове Добросава, Станишу, Синишу и Небојшу и кћерке Станојку (удату у Ра-

³³ Марија Бокарев, *Породица Крен : зачетник индустрије у Чачку* (Чачак: Међуопштински историјски архив, 2008), 205.

³⁴ Др Небојша Азањац, *Породично сџабло (родослов) фамилије Азањац* (Београд: ауторско издање, 1996), 16.

доњиће) и Мару (удату у фамилију Принчевац). Умро је у селу Рокци код Ивањице, где је и сахрањен.

ЈОВАН је Борисављев син рођен 1894. године у Васиљевићима. Погинуо је у борби са Аустријанцима 1914. године као српски војник. Име му је уклесано на спомен-чесми „Ратницима ослободилачких ратова 1912-1918” у Ковиљу. Сахрањен је у Васиљевићима.

РАДОСАВ је Борисављев син рођен 1900. године у Васиљевићима. Нехотице погинуо од Бојовића.³⁵ Сахрањен у Васиљевићима.

МИЛОРАД је Борисављев син рођен 1903. године у Васиљевићима. Ожењен је Даринком из фамилије Јовичић из Ерчега. За собом је оставио синове Радоњу, Радоја, Радивоја и Милића и кћерку Бранку (удату у Кривокуће). Умро 1989. године и сахрањен је у Васиљевићима.

ГРУИЦА-МИШО је Борисављев син рођен 1918. године у Васиљевићима. Оженио се Горданом из фамилије Крунић. За собом оставио синове Ратомира, Миломира, Милоја и Недељка и кћерку Миљку (удату у фамилију Биочанин). Умро је 1989. године и сахрањен је на Доњем гробљу у Лозници код Чачка.

МИЛАН је Љубов син рођен у Васиљевићима 1898. године. Оженио се Милицом (1897-1974), кћерком чувеног домаћина и солунца Чеда Крунића из Васиљевића. У том браку рађа се десеторо деце: синови Милош, Љубо, Милутин, Милосав и Драгојло-Вито и кћерке Косана (удата у Кујунџиће), Драга (удата у фамилију Јуреш), Наталија, која је умрла млада, Драгојла (удата у Марковиће) и

Радојла-Раша (удата у Живановиће). Од 1937. године живи у Чачку где се са породицом доселио, отворио радњу за мануфактурну и галантеријску трговину и започео посао као трговац. Умро је 28. августа 1985. године у Чачку. Сахрањен је у породичној гробници на средњем Чачанском гробљу.

АЛЕКСАНДАР је Николин син рођен 1899. у Васиљевићима. Умро је као дете 1908. године и сахрањен је у Васиљевићима.³⁶

ВУКОЈЕ је Николин син рођен 1912. године у Васиљевићима. Са првом женом Радојком, из фамилије Парезановић, има синове Николу и Радомира и кћерке Радомирку (удату у Ђелошевиће) и Радивојку (удату у Славковиће). Са другом женом Станом има кћерку Миланку (удату у Чакаревиће). Сахрањен је у Васиљевићима.

ДРАГИША је Никин син рођен 1905. године у Сјеници. Оженио се Лепом из фамилије Пантић и за собом су оставили синове Николу и Миодрага. Драгиша је био инжењер грађевинарства и остао је запамћен као врстан стручњак за путеве и мостове. Умро је у Београду 16. септембра 1973. године. Кремиран је, а урна је положена у розаријум на Новом гробљу у Београду.

ДРАГОЈЕ је Никин син рођен у Сјеници 1909. године. Ожењен је Миром из фамилије Вуковић. Имају сина Радослава. Драгоје је био војни инжењер. Умро је у Женеви 30. новембра 1973. године, где је и кремиран. Урна је положена у поро-

³⁵ У фамилији је запамћено да је Радосав страдао у неизглед безазленој чобанској игри.

³⁶ Пљоснати крсташ од студеничког мермера у селу Васиљевићи са уклесаним крстом, словима ИС ХР и текстом „Спомен Александра Азанца који поживи 9 година а умро 23. јуна 1908. г. Спомен овај подигоше отац Никола Ђед Милутин и стричеви Љубо и Ника”.

дичну гробницу на Новом гробљу у Београду.

РАДОСЛАВ РАДЕ је Никин син рођен у Сјеници 1920. године. Други светски рат је дочекао као студент Београдског универзитета. Првих дана рата се прикључио партизанима и постао политички комесар Трнавског одреда. Заробили су га четници и стрељали у Трнави 13. децембра 1941. године. Сахрањен је на Чачанском гробљу, а после рата његови посмртни остаци су пренети у спомен-костурницу у Парку победе у Чачку.³⁷

ДУШАН је Никин син рођен у Сјеници 1923. године. Од 1927. је житељ Чачка. Прикључио се Чачанском партизанском одреду већ првих дана рата. Ухапсили су га четници 1941. године и предали Немцима. Спроведен је у Бањички логор, а затим у Норвешку, где је остао у заробљеништву до краја рата. После је завршио официрску школу и напредовао до чина пуковника ЈНА.³⁸ Био је члан југословенске војне мисије и аташе за штампу у Берлину, новинар, уредник неколико листова у Београду, историчар у Војноисторијском институту, дипломата и писац, члан Удружења књижевника Србије.³⁹ Оженио се Невенком. Имају кћерку Драгану. Умро је у Београду. Сахрањен је на Новом гробљу.

*

Данас у селу Васиљевићи живе два домаћинства фамилије Азањац. У једном су осамдесетпетогодишњи Радоња и његов син Јован, а у другом Зоран са својом

породицом. И поред тога што данас ту има и неких других фамилија, засела се и даље зове Азањици, тако да су сећања на постојање бројне фамилије Азањац, осим у чиновничким списковима и свештеничким протоколима, остала и у називима њихових некадашњих земљишних поседа.

Извори:

Архив Србије (АС), Збирка тефтера; Историјски архив Ужице, Фонд Цркве у Ковиљу, Ковиље

Литература:

1. Азањац, др Небојша, *Породично сџабло (родослов) фамилије Азањац* (Београд: ауторско издање, 1996)
2. Бокарев, Марија, *Породица Крен : зачетник индустрије у Чачку* (Чачак: Међуопштински историјски архив, 2008)
3. Давидовић, Горан; Павловић, Лела, *Историја Чачка: хронологија од праисторије до 2000. године* (Чачак: Међуопштински историјски архив, 2009)
4. Дробњаковић, др Боривоје М., „Смедеревско подунавље и Јасеница“, у *Насеља и њихово сџановништво*, уредник Јован Цвијић (Београд: СКА, 1925)
5. Живковић, Новак, „Гранични сукоби у Старом Влаху 1875. године“, *Зборник радова Народної Музеја*, год. X (1980)
6. Живковић, Новак, „Чибучки тефтер нахије старовлашке за 1834. годину“, *Зборник радова Народної Музеја*, год. XV (1985)
7. Игњић, др Стеван, „Моравички крај до Првог светског рата“, у *Ивањица, хроника моравичког краја*, уредник: Кузман Николић (Београд: Републички одбор Савеза удружења бораца народноослободилачког рата Србије, 1972)
8. Караџић Стефановић, Вук, *Даница* (Београд: Просвета, 1987)
9. Кастратовић, Радоје, *Шекулар и Шекуларци у народној њрици и њрадицији* (Цетиње: ИП „Обод“, 1966)

³⁷ Радисав С. Недовић, *Чачански крај у НОБ 1941-1945 : Жене, борци и сарадници* (Чачак: Горњи Милановац; Лучани: Окружни и општински одбори СУБНОР-а, 2010), 391-393.

³⁸ Радисав С. Недовић, *и. д.*, 391-393.

³⁹ Горан Давидовић, Лела Павловић, *Историја Чачка: хронологија од праисторије до 2000. године* (Чачак: Међуопштински историјски архив, 2009), 282.

10. Марковић, Љубомир М., *Моравички крај : фото монографија* (Ивањица: Удружење просветних радника Општинске скупштине Ивањица, 1965)
11. Мацура, др Владимир, *Одјек усџанка у Босни и Херцеговини 1875* (Ужице, 2000)
12. Недовић, Радисав С., *Чачански крај у НОБ 1941-1945 : Жене, борци и сарадници* (Чачак; Горњи Милановац; Лучани: Окружни и општински одбори СУБНОР-а, 2010)
13. Петровић, Милић Ф., „Српска царинарница на Јавору крајем XIX и почетком XX вијека“, у *Брезнички записи* бр. 13-14 (Пљевља, 2000)
14. Радивојевић, Драгутин-Драган М., *Моравичани у првом јошћинум јошису јосле ослобођења од Турака* (Чачак: Литопапир, 1993)

The Azanjac family

At the time of Ottoman rule the whole Morava Stari Vlah region was a road of many migrations of population from Dinaric regions towards newly liberated territories of Serbia. Rivers of migrants from Montenegro, Herzegovina and Montenegrin coast, then from Bosnia and Metohija were coming in the direction from south towards north. In one of these groups of migrants the oldest ancestor and founder of the family Azanjac came, by the name Marinko. He came to the village Vasiljevic in the mountain Javor. He emigrated from the Bihor village Azane in Montenegro. According to the legend, he is maybe, one of the four brothers out of whom the families Stamenic – Basara in Tisovica, Ckonjevic in Stitkovo, Vulovic in Ravna Gora and Azanjac in Vasiljevici originated from.

At the very beginning of XIX century in Serbia one family name was not established for one

family, and there were cases that one person was baptized under one family name, got married under different one and buried under third different family name. According to the census from 1833 Marinko's family name was Jankovic, in 1834 he was recorded as Vasojevic, and after introducing regulative of establishing family names (1851) he was finally recorded as Azanac (later, in the mid XX century – Azanjac). In the census from 1863 Marinko's household had 15 members, he had four sons, three daughters – in-law and six grandchildren. All the Azanjac grew out of them and they are one family and they all have the same slava – Djurdjic. In the Azanjac family, 227 descendants of the father's side of the family were born until today, only two of them live in Vasiljevici while others scattered from Ivanjica to America.

Jana JUREŠ

La famille Azanjac

Le Stari Vlah (Ancien Vlah) entier de la région de la Morava, pendant la période de la domination turque, fut le territoire à travers lequel le flux des migrations de la population des parages de la Dinara coula vers les territoires nouvellement libérés de la Serbie. En direction du sud au nord, des rivières d'immigrants pénétrèrent du Monténégro, de l'Herzégovine et de la Côte du Monténégro, puis de Bosnie, Métohie etc... Dans l'un de ces groupes d'immigrants arriva également l'ancêtre le plus ancien et fondateur de la famille Azanjac, appelé Marinko. Il se retrouva dans le village de Vasiljevici dans la montagne du Javor. Il immigra du village Azane de Bihor au Monténégro et, selon la légende, il fut, peut-être, un des quatre frères desquels proviennent les familles de Stamenic - Basara à Tisovica, Ckonjevic à Stitkovo, Vulovic à Ravna Gora et Azanjac à Vasiljevici.

Au début même du XIXème siècle en Serbie, on ne détermina pas un nom pour une famille, si bien qu'il y eut même des cas lorsqu'une même

personne habitant dans un même domicile fut baptisée sous un nom, mariée sous un deuxième et morte sous un troisième. D'après le recensement de l'année 1833, Marinko porta le nom de Jankovic, en 1834 il fut inscrit sous le nom de Vasojevic, afin d'être enfin inscrit, après l'adoption du règlement pour la stabilisation des noms (1851), comme Azanac (plus tard, à la moitié du XXème siècle – Azanjac). Dans le recensement de 1863, la maison de Marinko compta 15 membres où, mis à part ses quatre fils, son épouse et trois belles-filles, il eut alors déjà six petits-enfants. D'eux proviennent tous les Azanjac, qui sont une famille, et tous célèbrent la fête sainte religieuse – Djurdjic. Dans la famille Azanjac, jusqu'aujourd'hui 227 descendants furent nés par ligne masculine, parmi lesquels deux seulement vivent à Vasiljevici et les autres se sont dispersés d'Ivanjica jusqu'en Amérique.

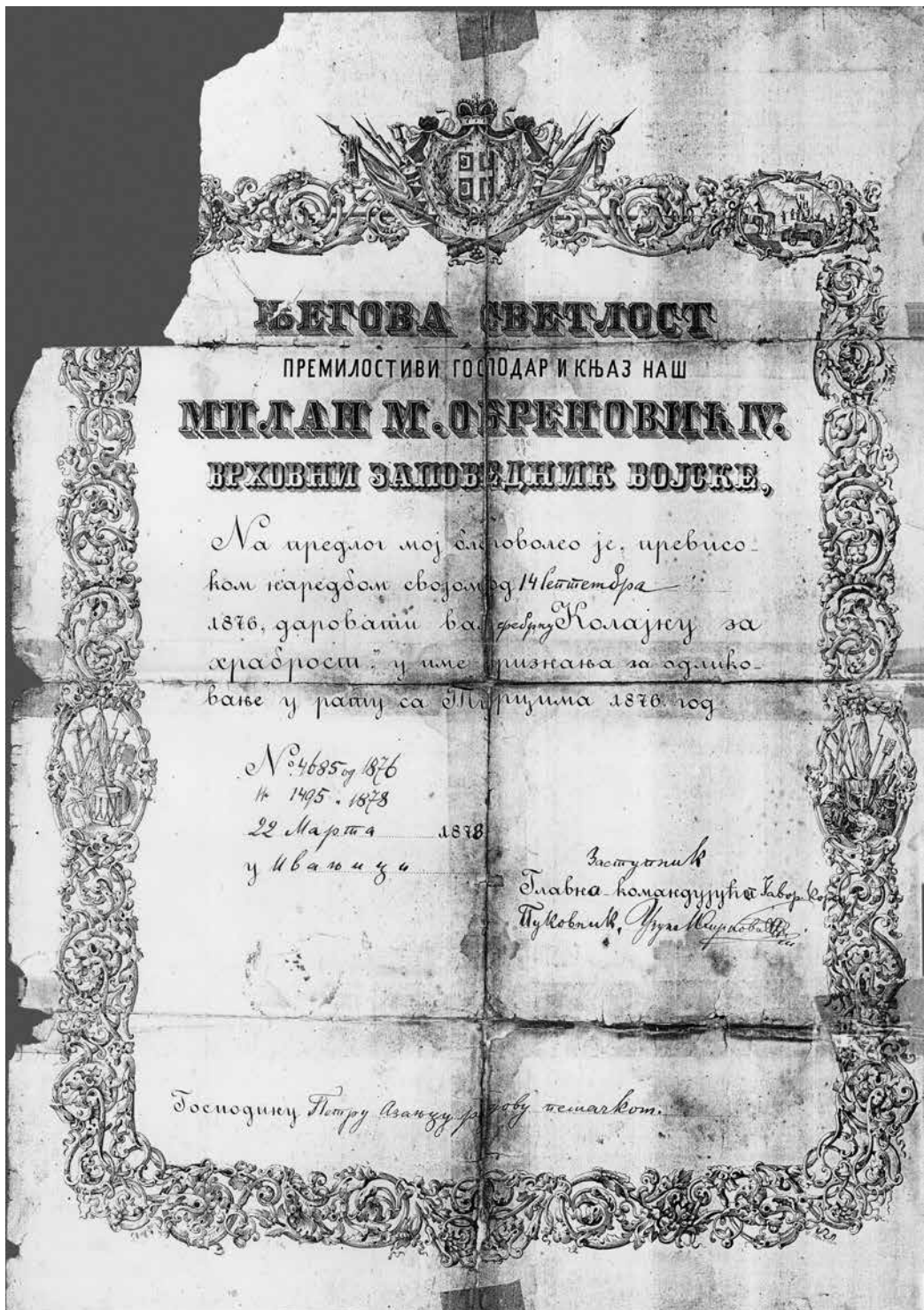
Jana JUREŠ

Сл. 1 - Заселак Азаници у селу Васиљевићи на Јавору (2013)

Сл. 2 - Најстарији сачувани споменик њедака фамилије Азањаи, њљоснаији крстѡиш од стѡденичкој мермера, у селу Васиљевићи, са уклесаним крстѡиш са ИС ХР, и ѡекстѡиш: „Сѡмен ѡочивше Сѡтаменке суѡрује Милуѡина Азанца која ѡживље 50 ѡ[дина] а умрла 26 фебруара 1903 ѡ[дине]. Сѡ[омен] ѡод[ѡже] ѡен муж Милуѡин и синови Аубо и Никола и Нѡка Азаници“

Сл. 3 - Књаз Милан М. Обреновић IV одликовао је Средрном Колајном за храброст Пејтра Азања, родова пешачког, за испицање у рату са Турцима 1876. године

Сл. 4 - Спомен-чесма ратницима 1912-1918. године у Ковиљу: Љубо, Јован, Никола и Петар Азанац

Сл. 5 - Син чувеної Љуба Азањца, Милан, са својом њородицом, 1938. године у Чачку: слева надесно, Најталија (1928-1945), Милосав (1930-2005), Милан (1898-1985), Милош (1917-1944), Радојла (1932-2012), мајка Милева, удовица Љубова (1873-1970), Драјојла (1932), Љубо (1921-2004), суйруја Милицја (1897-1974), Драјојло-Вишо (1936-2010) и Драја (1926-1985)

Сл. 6 - Преношење њосмрјиних остїаїака Љуба Азањца из гробља у Васиљевићима у њорочину гробницју у Чачку 1970. године

Сл. 7 - Породична гробница Љубомира-Љуба Азањца (1866-1914) на средњем гробљу у Чачку